C/2024/2807

23.4.2024

RÅDETS HENSTILLING (EU)

af 12. april 2024

om den økonomiske politik i euroområdet

(C/2024/2807)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 136 sammenholdt med artikel 121, stk. 2,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker [1], særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer [2], særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til Det Europæiske Råds konklusioner,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Euroområdets økonomi har udvist modstandsdygtighed over for de seneste års store økonomiske chok, hvilket også vidner om en stærk, koordineret og rettidig politisk reaktion, men den har i den seneste tid mistet momentum. Efter den betydelige genopretning i 2021 og 2022 forventes væksten i euroområdet at aftage til 0,6 % i 2023. Selv om de er blevet mere afdæmpede, har de høje forbrugerpriser på de fleste varer og tjenesteydelser haft store konsekvenser for økonomien trods faldende energipriser, og støtten fra den eksterne efterspørgsel er begrænset. I mellemtiden mærkes virkningen af den skærpede pengepolitik i de forskellige dele af økonomien. På den positive side er arbejdsmarkedet fortsat stærkt og arbejdsløsheden rekordlav med forskelle mellem medlemsstaterne og deres regioner, og erhvervs- og beskæftigelsesfrekvensen er rekordhøj, selv om der er begyndende tegn på opbremsning. I 2024 forventes væksten gradvis genoprettet omkring 1,2 % som følge af den fortsatte stigning i beskæftigelse og reallønninger, samtidig med at inflationen til stadighed vil falde. Udsigterne er fortfarende omgivet af stor usikkerhed og risici, primært i forbindelse med udviklingen i Ruslands igangværende angrebskrig mod Ukraine, situationen i Mellemøsten efter Hamas' brutale og vilkårlige terrorangreb på Israel, som kan forårsage nye afbrydelser i energiforsyningen med en væsentlig indvirkning på energipriserne, samt de risici, der er forbundet med en strukturel afmatning i Kina. Desuden kan den forsinkede virkning af inflationsbekæmpelsespolitikken og dennes mulige indvirkning på den økonomiske aktivitet øge de risici, der knytter sig til udsigterne. Strukturelle ændringer, der især hænger sammen med de tiltagende virkninger af klimaændringerne, som illustreres af ekstreme vejrforhold og hidtil usete naturbrande og oversvømmelser, tynger også udsigterne.

(2) Efter toppunktet i oktober 2022 er den overordnede inflation i euroområdet aftaget, hovedsagelig på grund af faldende energipriser, men også en gradvis og bredt funderet afdæmpning i de øvrige komponenter. Inflationen er dog fortsat høj for fødevarer og tjenesteydelser, hvilket især rammer de mest sårbare, og inflationspresset er fortsat betydeligt i en række medlemsstater. Inflationen forventes at falde til 3,2 % i 2024 og således holde sig over Den Europæiske Centralbanks (ECB's) mål på 2 % og at falde til 2,2 % i 2025. Nedbringelsen af inflationen understøttes af ECB's hurtigste og største rentestigning siden oprettelsen af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU). Afkastet af statspapirer i euroområdet er steget, men spændet er forholdsvis uændret. ECB har gentagne gange tilkendegivet at ville holde rentesatserne høje, så længe det er nødvendigt for at bringe inflationen ned på målet, og præciseret, at den pengepolitiske kurs også fremover vil blive tilrettelagt med udgangspunkt i data for udviklingen.

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj.
[2] EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(3) Energiprischokket har svækket omkostningskonkurrenceevnen i euroområdet, navnlig for de mere energiintensive medlemsstater og sektorer. Indtil videre er den negative virkning af højere omkostninger blevet afbødet af valutakursudviklingen og de midlertidige foranstaltninger, som regeringerne har truffet for at støtte virksomheder og sårbare husholdninger. De høje energiomkostninger kombineret med forskelle med hensyn til energiintensitet og energikilder medlemsstaternes økonomier imellem samt forskelle i markedsstrukturer og politiske reaktioner har imidlertid bidraget til store inflationsforskelle inden for euroområdet. Trods faldet i energipriserne i 2023 er disse inflationsforskelle indtil videre kun delvis aftaget. Sammen med spredningen i lønvæksten i de seneste to år kan prisforskellene, hvis de fortsætter, resultere i forskelle i konkurrenceevnen mellem euromedlemsstaterne og bidrage til makroøkonomiske ubalancer, der kan underminere et velfungerende euroområde. Det er derfor vigtigt at rette op på alle makroøkonomiske ubalancer. På mellemlang sigt afhænger euroområdets og medlemsstaternes evne til at styrke produktiviteten til dels af evnen til at fastholde innovation og investeringer. I den forbindelse vil udsigterne til energipriser og -omkostninger, som måske er permanent højere end handelspartnernes, en vedvarende forskel i produktivitetsvæksten i forhold til tilsvarende lande og en stigende risiko for geoøkonomisk fragmentering stille euroområdets økonomi ringere.

(4) Det nuværende makroøkonomiske klima, der er karakteriseret af vedvarende usikkerhed, høj inflation og svækket konkurrenceevne i euroområdet, kræver en ambitiøs politisk dagsorden. På kort sigt er det fortsat en prioritet at sikre, at inflationen vender tilbage til ECB's mål på 2 %. Desuden kan vedvarende forskelle i inflationsraterne mellem medlemsstaterne give sig udslag i forskelle i konkurrenceevnen. Finanspolitikken bør undgå at øge inflationspresset. Den faldende realindkomst i 2022 nødvendiggjorde en lønudvikling, der kunne afbøde tabet af købekraft, navnlig for lavtlønnede. Samtidig bør afledte virkninger på inflation og konkurrenceevne overvåges nøje af de offentlige myndigheder og tages i betragtning i forbindelse med løndannelsen. Desuden er det fortsat afgørende at begrænse risiciene for den makrofinansielle stabilitet og de makroøkonomiske virkninger af strammere finansielle forhold. Fremover skal euroområdet fortsat fremme inklusiv og bæredygtig vækst og bevare sin globale konkurrenceevne, samtidig med at forskelle i området undgås. I denne forbindelse er reformer og investeringer, herunder reformer og investeringer for at fremme den grønne omstilling og den digitale omstilling og euroområdets modstandsdygtighed, afgørende. Rettidig og effektiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter og en intens dialog disse imellem er afgørende for at støtte politikudformningen og et bredt ejerskab, der fremmer gennemførelsen.

(5) Efter en betydelig kriserelateret ekspansion fra 2020 til 2022, som bidrog til at håndtere de eksterne chok og beskytte sårbare husholdninger og levedygtige virksomheder, ventes den overordnede finanspolitiske kurs i euroområdet i 2023 og 2024 — i overensstemmelse med behovet for at reducere de offentlige underskud og gældsniveauer og behovet for at undgå øget inflationspres — at være stram, men i betragtning af den store usikkerhed at forblive reaktionsdygtig. Mellem 2020 og 2022 støttede den ekspansive finanspolitiske kurs i euroområdet, der svarede til ca. 4 % af bruttonationalproduktet (BNP), økonomien i lyset af covid-19-krisen og energiprisstigningerne efter Ruslandsomfattende militære invasion af Ukraine. I 2023 og 2024 forventes den samlede finanspolitiske kurs at blive stram svarende til 0,5 % af BNP i begge år, primært på grund af den næsten fuldstændige udfasning af kriserelaterede energiforanstaltninger. Den stramme overordnede finanspolitiske kurs, der forventes i 2023 og 2024, vil over tid bidrage til at genoprette de finanspolitiske stødpuder og dermed til at øge holdbarheden af de offentlige finanser. Det er derfor afgørende at sikre, at grænserne for nettoudgiftsvæksten som anbefalet af Rådet for Den Europæiske Union (Rådet) overholdes. Ud over behovet for at opretholde en forsigtig finanspolitisk strategi skal de offentlige investeringer opretholdes og om nødvendigt øges så meget som muligt, og private investeringer skal fremmes yderligere for at støtte konkurrenceevnen, en inklusiv og bæredygtig langsigtet vækst og en retfærdig grøn omstilling og en retfærdig digital omstilling. I 2023 og 2024 forventes de offentlige investeringer at stige yderligere i de fleste medlemsstater med fortsat støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([3]) og andre EU-midler. De offentlige finanser er også under pres som følge af høje omkostninger i forbindelse med f.eks. aldring, forsvar og en mindre gunstig udvikling i rente-vækst-forskellen. Som led i deres landespecifikke henstillinger blev det henstillet til en række medlemsstater i euroområdet at træffe foranstaltninger til at forbedre holdbarheden af deres pensions- og sundhedssystemer og til at vedtage skattereformer. Gennemførelse af udgiftsoversigter som en regelmæssig del af de årlige og de flerårige budgetprocedurer vil bidrage til at forbedre effektiviteten og kvaliteten af de offentlige udgifter. Udgiftsoversigterne skal have et klart undersøgelsesområde, et klart mandat og en klar metode, og resultaterne heraf

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

bør formidles klart til offentligheden. Foranstaltninger til bekæmpelse af aggressiv skatteplanlægning, skatteundgåelse og skatteunddragelse kan også gøre skattesystemerne mere effektive og retfærdige og samtidig støtte genopretning og øge indtægter.

(6) Euroområdets samlede gældskvote forventes at falde med i alt 2,8 procentpoint i perioden 2023-2024 til 89,7 % af BNP ved udgangen af 2024. Faldet skyldes hovedsagelig en vækst i det nominelle BNP, som overstiger den gennemsnitlige rente på udestående gæld. Gælden er dog fortsat høj i flere medlemsstater, og de generelt højere renter vil gradvist medføre højere gældsbetjeningsomkostninger med en negativ indvirkning på gældsudviklingen, alt andet lige. I december 2023 nåede Rådet til enighed om pakken om evaluering af den økonomiske styring, som omfatter en forordning vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet om effektiv samordning af de økonomiske politikker og multilateral budgetovervågning og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97, en rådsforordning om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, og et rådsdirektiv om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer. Reformen af rammen for økonomisk styring har til formål at fremme realistiske, vedvarende og gradvise finanspolitiske tilpasninger styret af landespecifikke mellemfristede planer og at fremme bæredygtig vækst ved at tilskynde til relevante reformer og investeringer. Den reviderede ramme for økonomisk styring vil fremover skabe større klarhed og forudsigelighed for finanspolitikken og samtidig fremme gældsholdbarheden og den økonomiske vækst.

(7) Nettoomkostningerne ved de nødstøtteforanstaltninger, der blev truffet for at afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af stigningen i energipriserne, forblev høje i 2023, om end de faldt en smule i forbindelse med faldet i energipriserne fra deres højdepunkt i 2022. Kommissionen anslår, at nettobudgetomkostningerne ved sådanne nødstøtteforanstaltninger beløber sig til 1,0 % af euroområdets BNP i 2023, hvilket er et fald fra 1,3 % i 2022. Selv om målretningen er forbedret, er næsten halvdelen af de dermed forbundne budgetomkostninger i 2023 gået til prisforanstaltninger, der ikke er rettet mod sårbare husholdninger og virksomheder. De fleste af foranstaltningerne ventes nu udfaset i løbet af 2024 i overensstemmelse med den forventede stabilisering af energipriserne. Hvis sådanne skøn bliver til virkelighed, vil der være en resterende budgetomkostning på ca. 0,2 % af BNP i 2024 for euroområdet som helhed. Hvis imidlertid energipriserne igen stiger til et niveau, der nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, bør sådanne støtteforanstaltninger rettes mod at beskytte sårbare husholdninger og selskaber, være finanspolitisk overkommelige og opretholde incitamenter til energibesparelser. Mere generelt og ud over de kriserelaterede energiforanstaltninger kan en mere intensiv anvendelse af miljøbeskatning i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler, sammen med en udfasning af subsidier til fossile brændstoffer, som ikke afhjælper energifattigdom eller støtter en retfærdig omstilling, og andre miljøskadelige subsidier bidrage til at øge det finanspolitiske råderum for euroområdets medlemsstater.

(8) Opretholdelse i tilstrækkeligt omfang af offentlige investeringer af høj kvalitet kan bidrage til at mobilisere private investeringer, sætte skub i den potentielle vækst og konkurrenceevnen og støtte den grønne og den digitale omstilling samt styrke den sociale og økonomiske modstandsdygtighed. I denne forbindelse er en fuldstændig gennemførelse af reformerne og investeringerne under genopretnings- og resiliensfaciliteten og af fondene under samhørighedspolitikken en prioritet. Gennemførelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner er godt i gang, men fremskridtene varierer fra medlemsstat til medlemsstat, og gennemførelsen skal i nogle tilfælde intensiveres for at indhente de akkumulerede forsinkelser. Medio november har Kommissionen modtaget 34 betalingsanmodninger fra 19 medlemsstater i euroområdet og udbetalt et samlet beløb på 162,1 mia. EUR i tilskud og lån. Dette fordeler sig i 51,6 mia. EUR udbetalt i forfinansiering og 110,5 mia. EUR udbetalt, efter at milepæle og mål var nået. Udbetalingstempoet i 2023 har været noget lavere end forventet, til dels fordi medlemsstaterne har fokus på at revidere deres nationale genopretnings- og resiliensplaner som følge af ændringer i tilskudstildelingen, nye låneanmodninger og indførelsen af REPowerEU-kapitler. Siden begyndelsen af covid-19-krisen har samhørighedspolitikken under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet udbetalt næsten 120 mia. EUR til medlemsstaterne i euroområdet. I forbindelse med midtvejsevalueringen af samhørighedspolitikken vil medlemsstaterne få mulighed for at revidere samhørighedspolitikkens programmer og afsætte midler til at imødekomme presserende behov og nye udfordringer. Det europæiske semester 2024 vil udstikke retningslinjer for midtvejsevalueringen og bidrage til tilførsel af finansiering i lyset af den socioøkonomiske baggrund og udfordringerne i medlemsstaterne og deres regioner, samtidig med at komplementariteten med genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler fortsat fremmes.

(9) Fremme af private investeringer, innovation og udvikling af færdigheder er afgørende for at øge produktiviteten og styrke euroområdets konkurrenceevne, navnlig til støtte for den grønne og den digitale omstilling. Fjernelse af investeringsbarrierer, herunder gennem reformer, der strømliner og digitaliserer planlægning, tilladelser og andre administrative procedurer, vil bidrage til at sætte skub i private investeringer. Industripolitikken og udbudsorienterede politikker kan også bidrage ved at støtte investeringer, sikre konkurrenceevnen og undgå risici i forbindelse med overdreven afhængighed af et begrænset antal tredjelande for så vidt angår centrale teknologier, råstoffer og industrielle input. Kommissionen har som led i sin industriplan for den grønne pagt til nettonultidsalderen fremlagt flere initiativer til at styrke strategiske sektorer, herunder forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme for foranstaltninger til styrkelse af Europas økosystem for produktion af nettonulteknologier (forordningen om nettonulindustri), forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme for at sikre en sikker og bæredygtig forsyning med kritiske råstoffer og om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 og (EU) 2019/1020, og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af platformen for strategiske teknologier for Europa (»STEP«) og ændring af direktiv 2003/87/EF samt forordning (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 og (EU) 2021/241 (STEP-forslaget). Innovationsfonden og Moderniseringsfonden yder også finansiel støtte til den nødvendige omstilling i den private sektor. Desuden har Kommissionen gennem vedtagelsen af de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser for statsstøtteforanstaltninger til støtte for økonomien efter Ruslands aggression mod Ukraine gjort det muligt for medlemsstaterne at anvende fleksibiliteten i statsstøttereglerne til at støtte foranstaltninger over for sektorer, der er afgørende for omstillingen til en klimaneutral økonomi. Selv om euromedlemsstaterne har truffet foranstaltninger til at støtte de sektorer, der er mest udsatte for energikrisen, og til at støtte den grønne omstilling, træffes sådanne foranstaltninger generelt på nationalt plan, hvilket indebærer en risiko for forvridning af de lige konkurrencevilkår på det indre marked. STEP-forslaget har til formål at imødekomme det øgede behov for offentlige EU-investeringer i strategiske teknologier og herigennem mobilisere langt større private investeringer, og platformen kan bidrage til at sikre samhørigheden og det indre marked. Stærke kapitalmarkeder er afgørende for en inklusiv, konkurrencedygtig og modstandsdygtig økonomi i euroområdet. En dybere kapitalmarkedsunion vil bidrage til at mobilisere den nødvendige private finansiering til den grønne og den digitale omstilling, mindske fragmenteringen og forbedre adgangen til finansiering. Det Europæiske Råd opfordrede i februar 2023 Rådet og Europa-Parlamentet til at fremskynde gennemførelsen af handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen ved at fremme og afslutte arbejdet med lovgivningsforslagene på dette område. I maj 2023 har Eurogruppen sat sig som mål at nå til enighed senest i marts 2024 om de områder, som Kommissionen måtte overveje for at uddybe kapitalmarkedsunionen yderligere. Som led i arbejdet med ØMU fremlagde Kommissionen i 2023 en forslagspakke om en retlig ramme for en digital euro, som omfatter forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel, forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om digitale eurotjenester udbudt af betalingstjenesteudbydere, som er etableret i en medlemsstat, der ikke har euroen som valuta, og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1230, og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af den digitale euro. En digital euro, som supplerer kontanter denomineret i euro, vil støtte digitaliseringen af økonomien samt innovation inden for detailbetalinger og samtidig mindske fragmenteringen af betalingerne i Unionen. Hvis den digitale euro bliver en realitet, vil den indføre en ny mulighed for at anvende risikofrie centralbankpenge i europæiske betalingstjenester. Den vil også lette grænseoverskridende betalinger og bidrage til at styrke euroens internationale rolle samt Unionens åbne strategiske autonomi.

(10) Trods aftagende vækst er arbejdsmarkedet fortsat modstandsdygtigt. Beskæftigelsen fortsatte ligesom arbejdstiden med at stige i 2023 på baggrund af manglen på arbejdskraft og kvalifikationer samt en øget tendens til »hoarding« af arbejdskraft i virksomhederne. Selv om de generelt gode resultater er bredt funderet på tværs af medlemsstaterne, er nogle grupper fortsat underrepræsenteret på arbejdsmarkedet, herunder kvinder, unge og lavtuddannede personer med handicap). Aktive arbejdsmarkedspolitikker spiller — sammen med tilvejebringelse af økonomisk overkommelig førskoleundervisning og børnepasning samt langtidspleje af høj kvalitet — en central rolle med hensyn til at fremme arbejdsmarkedsdeltagelsen og støtte udbud og erhvervelse af færdigheder, herunder med henblik på den grønne og den digitale omstilling, og dermed styrke den potentielle outputvækst og konkurrenceevnen på lang sigt. Fremme af bedre arbejdsvilkår og supplering af udnyttelsen af talenter i Unionen, styring af lovlig migration fra tredjelande samt sikring af overholdelse og håndhævelse af arbejdstagerrettigheder og sociale rettigheder kan bidrage til at afhjælpe manglen på færdigheder og arbejdskraft. Euroområdets medlemsstater udstedte 664 000 førstegangsarbejdstilladelser til tredjelandsstatsborgere med henblik på beskæftigelse i 2022, et antal, der næsten er tredoblet i løbet af de foregående ti år.

(11) De nominelle lønninger steg i 2022 (+ 4,8 %) og i de første måneder af 2023 som følge af høj inflation og stramme arbejdsmarkeder. Dette har delvis mindsket tabet af købekraft, men væksten i de nominelle lønninger har ikke holdt trit med inflationen (- 3,7 % reallønsændring i 2022). Der forventes en kraftig vækst i de nominelle lønninger i 2023 og 2024, mens reallønnen forventes at stige moderat, hvilket vil styrke den indenlandske efterspørgsel. Samtidig kan den forventede vækst i lønningerne påvirke priserne på varer med et højt indhold af intern arbejdskraft såsom tjenesteydelser, om end prisvirkningen kan vise sig at blive begrænset, hvis lønvæksten absorberes af tidligere stigninger i enhedsavancerne. Højere lønninger kan, hvis de ikke modsvares af produktivitetsgevinster, også påvirke konkurrenceevnen, og varige forskelle i euroområdet kan bl.a. føre til makroøkonomiske ubalancer. Lønaftaler bør derfor i overensstemmelse med national praksis og under hensyntagen til arbejdsmarkedets parters rolle ud over den sektorspecifikke og nationale udvikling på passende vis afspejle udviklingen i euroområdet.

(12) Stigningen i leveomkostningerne, hovedsagelig som følge af energikrisen og den dermed forbundne forværring af bytteforholdet, har haft en negativ indvirkning på realindkomster og betydelige sociale konsekvenser. I 2022 steg priserne med 17,5 % for boliger, vand, elektricitet, gas og andre brændstoffer, med 10,5 % for fødevarer og alkoholfrie drikkevarer og med 11,2 % for transport. Lavindkomsthusholdninger ramtes af særlig store tilpasninger i leveomkostningerne. Over halvdelen af euromedlemsstaterne oplevede øgede materielle og sociale afsavn og stigende energifattigdom på trods af den nominelle lønudvikling og støttemekanismer. I en række medlemsstater blev ældre borgere og mennesker i landområder ramt i uforholdsmæssig høj grad af de stigende leveomkostninger.

(13) Banksektoren i euroområdet har vist sig at være modstandsdygtig trods flere episoder med øget uro på markedet. Banksektoren i euroområdet er nu velkapitaliseret og rentabel, hvilket bekræftes af de EU-dækkende stresstest, som Den Europæiske Banktilsynsmyndighed oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1093/2010 ([4]) foretog i 2023. Sideløbende med stramningen af penge- og udlånsforholdene aftager kreditstrømmene til den private sektor markant. I fremtiden er der risiko for forringet aktivkvalitet, hvis de makroøkonomiske udsigter forværres kraftigt sammen med fortsat høje renter i en længere periode. Samtidig kan sektoren for finansiel formidling uden for banksektoren vise sig sårbar. I en situation med strammere finansieringsvilkår er det vigtigt med rettidig overvågning af risici, proaktivt samarbejde med debitorer og aktiv forvaltning af misligholdte lån for at bevare den finansielle sektors mulighed for at finansiere økonomien. Der kan opstå andre risici for de finansielle markeder. Navnlig kan højere risikopræmier som følge af strammere likviditetsforhold medføre en større og muligvis ukontrolleret korrektion i aktivpriserne. Den igangværende tilpasning på bolig- og erhvervsejendomsmarkederne kræver også nøje overvågning. Stigende renter og en forværring af gældsbetjeningskapaciteten kan medføre betydelige tilpasninger i ejendomspriserne og finansiel ustabilitet.

(14) I erklæringen fra eurotopmødet i marts 2023 gentog euroområdets ledere deres tilsagn om at fuldføre bankunionen i overensstemmelse med Eurogruppens erklæring af 16. juni 2022. På denne baggrund fremsatte Kommissionen i april 2023 et forslag om en reform af rammerne for styring af bankkriser og indskudsforsikring. Dette forslag sigter mod at etablere en ramme, der er målrettet nødlidende banker af enhver størrelse og med enhver type forretningsmodel, herunder mindre aktører, og dermed bevare den finansielle stabilitet, minimere brugen af offentlige midler og styrke indskydernes tillid. Eurogruppen forpligtede sig til efterfølgende at gennemgå status for bankunionen og på en konsensusbaseret måde identificere eventuelle yderligere foranstaltninger vedrørende de øvrige udestående elementer med henblik på at styrke og fuldføre bankunionen. Desuden ville ratificeringen af den reviderede traktat om oprettelse af den europæiske stabilitetsmekanisme, der giver mulighed for at indføre den fælles bagstopper for Den Fælles Afviklingsfond, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 806/2014 ([5]), styrke euroområdets modstandsdygtighed yderligere,

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1093/2010 af 24. november 2010 om oprettelse af en europæisk tilsynsmyndighed (Den Europæiske Banktilsynsmyndighed), om ændring af afgørelse nr. 716/2009/EF og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2009/78/EF (EUT L 331 af 15.12.2010, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj).

([5]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 806/2014 af 15. juli 2014 om ensartede regler og en ensartet procedure for afvikling af kreditinstitutter og visse investeringsselskaber inden for rammerne af en fælles afviklingsmekanisme og en fælles afviklingsfond og om ændring af forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 225 af 30.7.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj).

HENSTILLER, at euromedlemsstaterne i perioden 2024-2025 træffer foranstaltninger, individuelt, herunder ved at gennemføre deres nationale genopretnings- og resiliensplaner, og i fællesskab i Eurogruppen, med henblik på at:

1. vedtage en koordineret og forsigtig finanspolitik for at holde gælden på et forsvarligt niveau eller bringe gældskvoterne ind på en troværdigt nedadgående kurs. Opnå en overordnet set stram finanspolitisk kurs i euroområde i overensstemmelse med Rådets landespecifikke henstillinger, samtidig med at politikkerne forbliver reaktionsdygtige i betragtning af den herskende usikkerhed, og dermed øge holdbarheden af de offentlige finanser og undgå at øge inflationspresset. Afvikle de energirelaterede nødstøtteforanstaltninger så hurtigt som muligt i 2024 og anvende de deraf følgende besparelser til at nedbringe underskuddet. Udvikle finanspolitiske strategier for at opnå en forsvarlig mellemfristet budgetstilling og om nødvendigt styrke gældsholdbarheden gennem målrettet, differentieret, gradvis og realistisk konsolidering kombineret med offentlige investeringer og reformer af høj kvalitet, navnlig med henblik på at skabe højere bæredygtig vækst og fremme euroområdets modstandsdygtighed over for fremtidige udfordringer. I sådanne strategier om nødvendigt medtage foranstaltninger til yderligere at øge effektiviteten og kvaliteten af de offentlige udgifter og til at forbedre pensions- og sundheds- og langtidsplejesystemernes holdbarhed og tilstrækkelighed

2. opretholde et højt offentligt investeringsomfang for at støtte den grønne omstilling og den digitale omstilling, styrke produktiviteten og konkurrenceevnen og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed. Sikre en fortsat, hurtig og effektiv gennemførelse af de nationale genopretnings- og resiliensplaner, herunder REPowerEU-kapitlerne. Gøre fuld brug af programmerne under samhørighedspolitikken og sikre, at midtvejsevalueringen heraf bl.a. tager hensyn til de nye udfordringer og henstillinger, der er identificeret i det europæiske semester, og fremskridtene med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, uden at deres overordnede ambition reduceres

3. i overensstemmelse med national praksis og under hensyntagen til arbejdsmarkedets parters rolle støtte en lønudvikling, der afbøder tab af købekraft, navnlig for lavtlønnede, idet der tages behørigt hensyn til risikoen for inflation og udviklingen i konkurrenceevnen, og det undgås at skabe varige forskelle inden for euroområdet. Fremme opkvalificering og omskoling, herunder med henblik på den grønne og den digitale omstilling. Gennemføre aktive arbejdsmarkedspolitikker for at afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder og øge produktivitet og vækst. Fremme bedre arbejdsvilkår for at tiltrække og fastholde arbejdstagere med henblik på at afhjælpe manglen på arbejdskraft. Træffe foranstaltninger til at lette styret lovlig migration af arbejdstagere fra tredjelande i erhverv, der oplever mangel på arbejdskraft, som supplement til udnyttelsen af talenter fra Unionen. Sikre og styrke tilstrækkelige og holdbare sociale beskyttelses- og inklusionssystemer. Sikre en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den politiske beslutningsproces og styrke den sociale dialog

4. fjerne investeringshindringer for at mindske den aktuelle investeringskløft i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling. Forbedre adgangen til finansiering, navnlig for innovative virksomheder og små og mellemstore virksomheder, gennem yderligere fremskridt med uddybelse og styrkelse af kapitalmarkedsunionen. Sikre, at offentlig støtte til relevante strategiske sektorer målrettes, uden at de lige konkurrencevilkår på det indre marked forvrides, og med henblik på at styrke euroområdets konkurrenceevne og Unionens åbne strategiske autonomi. Fortsat styrke euroens internationale rolle og gøre yderligere fremskridt i arbejdet med den digitale euro

5. bevare den makrofinansielle stabilitet, opretholde kreditkanalerne til økonomien og undgå risikoen for finansiel fragmentering. Overvåge risici, der er forbundet med strammere finansielle vilkår, navnlig risici, der vedrører aktivkvaliteten og mulige korrektioner i aktivpriserne, herunder på ejendomsmarkederne. Overvåge udviklingen i banksektoren og den finansielle formidling uden for banksektoren for at forhindre, at der opstår systemiske risici og negative afsmittende virkninger på økonomien. Fuldføre bankunionen ved at fortsætte arbejdet med alle udestående elementer.

6. Yderligere skridt til uddybning af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) bør tage hensyn til erfaringerne fra udformningen og gennemførelsen af Unionens omfattende økonomisk-politiske reaktion på covid-19-krisen. Fremskridtene med uddybning af ØMU'en bør fortsætte med fuld respekt for Unionens indre marked og på en åben og gennemsigtig måde over for medlemsstater uden for euroområdet.

Udfærdiget i Luxembourg, den 12. april 2024.

På Rådets vegne

Formand

V. VAN PETEGHEM